

Tarih: 15.11.2009
Sayı: 2009/ 22

Krizde 30 bin kişi birikimini, 1.8 milyon kişi de işsizliğe karşı harcamasını güvenceye aldı

Ekonomik krizin etkilerinin yoğun biçimde hissedildiği son iki yılda Türkiye’de 1 milyar 65 milyon lira koruma altına alındı. İşsizlik korkusuyla da 431 milyon liralık prim ödendi.

İstanbul Serbest Muhasebeci Mali Müşavirler Odası’nın (İSMMMÖ) “Kriz Refleksi; Koruma Kalkanımızı Giydik” başlıklı raporuna göre, tüm dünyada baş gösteren ekonomik kriz Türkiye’de de parayı koruma altına alma eğilimini artırdı. Riskten uzak durup yüksek getiriden de yararlanmak isteyen yatırımcının imdadına ise korumalı fonlar yetişti. Yatırımcı 2007 yılının sonunda tanıştığı anapara korumalı yatırım fonlarını çok sevdi. İSMMMÖ’nun hesaplamasına göre, fon getirisinden yararlanmak isteyen ancak anaparasının azalmasından da endişe duyan yatırımcılara yönelik çıkarılan korumalı fonlara, 2007 Aralık’tan bu yana toplam 29 bin 549 kişi para yatırdı. 2 yılda koruma altına alınan paranın miktarı ise 1 milyar 65 milyon lira oldu.

İSMMMÖ’nun raporuna göre, yine ekonomik kriz ile birlikte cazibesi artan diğer bir koruma kalkanı ise özel sektör işsizlik sigortası olarak dikkat çekti. 2008 yılının 3’ncü çeyreğinde hayatımıza giren ve birçok ödememizi küçük primler karşılığında 6 ay güvence altına alan işsizlik sigortasına da ilgi patlaması yaşandı. 1 yıl gibi kısa sürede 1 milyon 800 bin kişi sisteme dahil olarak 431 milyon liralık prim ödedi.

İSMMMÖ’nun bankaların internet siteleri, ilgili sektör yetkilileri ve sigorta şirketlerinden derlediği verilerle yaptığı hesaplamalara göre, son iki yılda itfa olanlarla birlikte toplam 45 korumalı ve anapara garantili fon kuruldu. Fonlar henüz çok yeni olmasına karşın ilk yıl 12 bin 100 kişi fonlardan talep etti. Henüz itfası tamamlanmamış olan fonlarla birlikte bu sayı 29 bin 549 kişiye ulaştı. 2007 yılı sonunda kurulan ve itfası gerçekleşen toplam 19 adet fona 494 milyon 587 bin 44 liralık yatırım yapıldı. Rapora göre itfası henüz tamamlanmamış, işlem görmeye devam eden fon sayısı 26.

Söz konusu fonlar Türkiye Ekonomi Bankası, Finansbank, Fortis, HSBC, T.Garanti, Akbank, T.İş Bankası, TSKB ve Yapı Kredi tarafından çıkartıldı. İtfası henüz gerçekleşmeyen fonlarda 17 bin 649 kişi toplam 571 milyon lirasını korumada tutuyor.

İşsizlik korkusuyla banka ve sigorta şirketlerinin kapısını çalanların sayısı da azımsanmayacak ölçüde oldu. Son bir yıl içinde hayatımıza giren özel sektör işsizlik sigortasına prim yatıranların sayısı 1 milyon 800 bine ulaştı. Genellikle sistemde kredi kartı ve kira ödemelerini sigortalayanlar dikkat çekiyor. Ancak yüksek prim ödeyip tüm harcamalarını garantileyenler de yok değil. Sisteme 1 yıl içinde günün birinde ‘işsiz kalırsam’ diye tam 431 milyon lira prim ödendi. İşsiz kalanlara ise sistemin ödediği toplam rakam 1 yılda 12 milyon 924 bin lira oldu.

İSMMMO Başkanı Yahya Arıkan, verilere ilişkin değerlendirmesinde 2 yıllık sürede kendisini korumaya alanların sayısının azımsanmayacak ölçüde olduğuna dikkat çekti. Bireylerin koruma içgüdülerinin artmasının altında devletin bireyleri korumada yetersiz kaldığı gerçeği olduğunu dile getiren Arıkan, buna işsizlik sigortasından yararlanmanın ağır koşullarını ve maaşın düşüklüğünü örnek gösterdi. Arıkan şöyle devam etti:

“İnsanlar kriz gibi belirsizlik ortamında hem ödemelerini hem de kira gibi harcamalarını garantiye almayı daha çok önemsiyor. Rakamlar da bunun en güzel göstergesi. Finansal alanda çeşitlilik güzel ancak korkuyla alınan bireysel tedbirler yatırımcının ve kendini güvende hissetmek isteyen bireyin her zaman lehine sonuç vermeyebilir. Normal şartlarda bir portföy yöneticisinin kanuna göre koruma amacını teknik olarak yerine getirme yükümlülüğü var. Ancak anaparayı koruyamazsa yatırımcıya yönelik bir yükümlülüğü yok. İşte bu noktada korumalı fonların önemi ortaya çıkıyor. Üçüncü bir kurum tarafından korumalı fona garanti sözleşmesi kapsamında ekstra güvence getiriliyor. Bu bedel fonun fiyatına binde 5 ile yüzde bir oranında yansıyor. Bu durumda da korumalı fonlarda zaman zaman getiriler anapara korunsa da çok düşük kalıyor. Nitekim yatırımcı anaparasını korumaya alırken zaman zaman çok düşük getirilere boyun eğmek zorunda kalıyor. İtfası gerçekleşmiş korumalı fonlar arasında getirisi yüzde 1’in altında olan fonlar dikkat çekiyor” şeklinde konuştu.

İSMMMO’nun “Kriz Refleksi; Koruma Kalkanımızı Giydik” başlıklı raporunda yer alan saptamalar şöyle:

* Korumalı fonlarda yatırımcı profili de ilginç sonuçlar içeriyor. Kendini en çok korumaya alan yatırımcı İstanbul’da olurken, İstanbul’u Ankara ve İzmir takip

ediyor. Dođu Karadeniz ve GÜneydođulu tasarruf sahipleri ise korumalı fonlara şimdilik ilgi göstermiyor.

* Özel işsizlik sigortasında ise Türkiye'nin birçok bölgesinde ilginin yoğun olduğu gözleniyor. Özellikle kredi kartında sigortalı sayısı büyükşehirlerin dışında da satın alınıyor.

En korumacı il İstanbul

* Kendini en fazla koruma altına alan il İstanbul oldu. 2 yılda parasını korumalı fonlara yatıran 29 bin 549 kişinin yüzde 30'u İstanbul'da ikamet ederken, İstanbul'u yüzde 17 ile Ankara, yüzde 12 ile İzmir takip etti. Yüzde 41'lik payı ise Güneydođu haricindeki diğer iller aldı. Korumalı fonların yanı sıra kendini işsizliğe karşı özel sigorta yaptıranların dağılımında da İstanbul başı çekti. 1 milyon 800 bin kişinin yüzde 45'i Marmara Bölgesinde, yüzde 25'i Batı Anadolu'da yüzde 15'i Akdeniz'de yüzde 10'u Eđe'de yüzde 5'i ise Dođu ve Güneydođu bölgelerinde yer aldı.

İşsize 13 milyon lira ödendi

* Küresel krizle birlikte Türkiye'de yüzde 10'lardan yüzde 16'lara fırlayan işsizlik oranı işsizlik teminatlı hayat sigortası ürünlerine de talebi patlattı. İlk defa 2008 yılında hayata geçen sisteme bugüne kadar 1 milyon 800 bine yakın kişi başvurdu. Halkbank, Finansbank, Garanti, TEB, Akbank, Koç Finans, Cardif ve Genworth gibi şirketlerin hizmet verdiği sisteme ödenen toplam prim miktarı 431 milyon liraya ulaşmış durumda. Yaklaşık 1 milyon 600 bin kişi en az 500 liralık aylık borcunu garantilemek için prim ödüyor. 150 bin kişiye yakını ise yıllık bin liranın üzerinde prim ödeyerek birçok harcamasını garanti altına almış görünüyor. Son bir yılda ödenen primlerin toplamı 430 milyon lirayı aşmış durumda. İşsiz kalanlara sistemden ödenen para miktarı ise yaklaşık 13 milyon lira.

* Şu anda işlem gören 328 fonun 19'u korumalı, 7'si garantili olarak faaliyette. Korumalı ve garantili fonların toplam fon pazarı içindeki tutarı yüzde 2 civarında. Sadece 2 yıllık süre baz alındığında pazar payının hızla artığı görülüyor.

Toplam Yatırım Fonları Bazında			
Fon Türü	Fon Sayısı	Fon Tutarı	Pazar Payı
Korumsalı	19	401.811.530	1,25%
Garantili	7	169.196.082	0,53%
Diğer	302	31.514.736.232	98,74%

* İşlem gören 26 korumsalı ve garantili fon aracılığı ile tasarruf sahibi 17 bin 649 kişi 571 milyon lirasını koruma altına almış durumda. Anapara korumsalı fonlarda yüzde 30,75 ile Akbank, garantili fonlarda yüzde 46,29 ile TSKB pazar payı ile sektörde öne çıkıyor. Her iki fonu da bünyesinde barındıran TEB ise toplam 4 fon aracılığı ile 123 milyon 550 bin 543 liralık fon tutarıyla pazarın yüzde 21,64'ünü elinde tutarak lider konumda görünüyor.

Anapara Korumsalı ve Garantili Fonlar (Banka Bazında)				
Banka	Fon Sayısı	Kişi Sayısı	Fon Tutarı	Pazar Payı
TEB	4	3.787	123.550.543	21,64%
Finansbank	2	1.039	70.934.593	12,42%
Fortis Bank	2	3.506	52.661.024	9,22%
HSBC	3	1.397	54.052.308	9,47%
T. Garanti	3	737	53.099.233	9,30%
Akbank	4	218	35.432.182	6,21%
T. İş Bankası	2	4.840	61.400.164	10,75%
TSKB	3	1.175	78.323.110	13,72%
Yapı Kredi	3	950	41.554.455	7,28%
TOPLAM	26	17.649	571.007.612	100,00%

Bu fonlara dikkat

Sadece koruma amaçlı işlem gören 19 fonun yatırımcı sayısı 11 bin 831. Burada korumaya alınan rakam ise 401 milyon 811 bin lira. Akbank ve TEB'in 4, Garanti ve HSBC'nin 3, Finansbank ve Fortis'in 2, İşbankası'nın ise 1 adet korumsalı fonu bulunuyor.

Anapara Korumalı Fonlar (Banka Bazında)				
Banka	Fon Sayısı	Kişi Sayısı	Fon Tutarı	Pazar Payı
Akbank	4	3.787	123.550.543	30,75%
TEB	4	1.039	70.934.593	17,65%
T. İş Bankası	1	3.506	52.661.024	13,11%
Finansbank	2	1.397	54.052.308	13,45%
T. Garanti	3	737	53.099.233	13,21%
HSBC	3	218	35.432.182	8,82%
Fortis Bank	2	1.147	12.081.647	3,01%
TOPLAM	19	11.831	401.811.530	

Garantili fonlar

Garantili fonlarda şu an için pazarın en iddialı kurumu TSKB görünüyor. TSKB 78 milyon 323 bin 110 liralık fon tutarıyla pazarın yüzde 46,29'una sahip görünüyor. İşbankası ve Yapı kredi de TSKB'yi zorlayan bankalar olarak dikkat çekiyor.

Garantili Fonlar (Banka Bazında)				
Banka	Fon Sayısı	Kişi Sayısı	Fon Tutarı	Pazar Payı
TSKB	3	1.175	78.323.110	46,29%
T. İş Bankası	1	3.693	49.318.517	29,15%
Yapı Kredi	3	950	41.554.455	24,56%
TOPLAM	7	5.818	169.196.082	

Yeni fonlar geliyor

Koruma ve garanti bazında henüz işlem gören 571 milyon liralık fon bulunuyor. Ancak SPK'ya başvuruda bulunan yeni koruma ve garanti bazında fonlar olduğu görülüyor. Sayıları tam olarak bilinmese de başvuruda bekleyen en az 5 yeni fonun olduğu kaydediliyor. Birçok banka ise bu konuda iç hazırlıklarını yaparak sisteme girmeye hazırlanıyor.

Koruma - Garanti Bazında			
Fon	Fon	Fon	Pazar

Türü	Sayısı	Tutarı	Payı
Korumalı	19	401.811.530	70,37%
Garantili	7	169.196.082	29,63%
TOPLAM	26	571.007.612	

* Getiriler yüzde 1 ile yüzde 75 arasında değişiyor. İtfa olmuş korumalı ve garantili fonlarda da getirilerin değişkenlik gösterdiği görülüyor. En fazla getiri itfa olmuş korumalı fonlar arasında yüzde 73,30 ile Akbank'ta görülüyor.

İTFA OLMUŞ ANAPARA KORUMALI/GARANTİLİ FONLAR (11.08.2009)

Banka	Cinsi	Dayanak Varlık	Vade (Gün Sayısı)	Fon İsmi	İtfa Tarihi	Büyükük	Fon Getirisi	
1	AKBANK	Korumalı	IMKB 30	357	Akbank T.A.Ş. B Tipi %100 Anapara Koruma Amaçlı Birinci Y.F.	04.12.2008	3.735.649	73,30%
2	AKBANK	Korumalı	IMKB 30 VEYA USD/YTL	357	Akbank T.A.Ş. B Tipi %100 Anapara Koruma Amaçlı İkinci Y.F.	04.12.2008	25.730.984	8,68%
3	AKBANK	Korumalı	IMKB 30 VEYA USD/YTL	182	Akbank T.A.Ş. B Tipi %100 Anapara Koruma Amaçlı Üçüncü Y.F.	13.10.2008	38.377.950	0,19%

4	FİNANSBANK	Korunmalı	USD/YTL	182	Finansbank A.Ş. B Tipi %100 Anapara Koruma Amaçlı Eczacıbaşı İkinci Y.F.	12.03.2009	2.996.200	6,14%
4	FİNANSBANK	Korunmalı	IMKB 30	365	Finansbank A.Ş. B Tipi %100 Anapara Koruma Amaçlı Eczacıbaşı Birinci Y.F.	11.09.2009	3.534.092	17,17%
5	FİNANSBANK	Korunmalı	IMKB 30 VE USD/TL	365	Finansbank A.Ş. B Tipi %100 Anapara Koruma Amaçlı Eczacıbaşı Üçüncü Y.F.	11.09.2009	4.811.548	15,30%
5	FİNANSBANK	Korunmalı	USD/TL	182	Finansbank B Tipi %100 Anapara Koruma Amaçlı Yatırım Fonu	27.07.2009	14.507.470	7,91%

6	FORTİS BANK	Korunmalı	Dow Jones Euro Stoxx 50 Endeksi	189	Fortis Bank A.Ş. B Tipi %100 Anapara Koruma Amaçlı Birinci Fonu	18.06.2008	29.461.292	0,20%
---	-------------	-----------	---------------------------------	-----	---	------------	------------	-------

7	FORTIS BANK	Korunmalı	ABD Doları – Türk Lirası	189	Fortis Bank A.Ş. B Tipi %100 Anapara Koruma Amaçlı Üçüncü Fon	04.02.2009	5.922.020	23,78 %
8	FORTIS BANK	Korunmalı	Yabancı Hisse Senetleri, Akbank ve Garanti Sepeti	279	Fortis Bank A.Ş. B Tipi %100 Anapara Koruma Amaçlı Dördüncü Fonu	05.05.2009	7.241.332	6,71%
9	HSBC BANK	Korunmalı	TRLIBOR	205	HSBC Bank A.Ş. %100 Anapara Koruma Amaçlı Lacivert Yatırım Fonu	24.06.2009	38.267.569	2,28%
10	HSBC BANK	Korunmalı	IMKB 30 VEYA USD/YTL	351	HSBC Bank A.Ş. %100 Anapara Koruma Amaçlı Kırmızı Yatırım Fonu	06.05.2009	19.491.761	3,46%

11	TEB	Korunmalı	IMKB 30	366	Türk Ekonomi Bankası A.Ş. B Tipi %100 Anapara Koruma Amaçlı Birinci Y.F.	28.01.2009	9.725.949	0,23%
----	-----	-----------	---------	-----	--	------------	-----------	-------

1 2	TEB	Koruma l	USD/TR L ve EUR/YTL	366	Türk Ekonomi Bankası A.Ş. B Tipi %100 Anapara Koruma Amaçlı Üçüncü Y.F.	14.01.200 9	14.467.43 2	22,59 %
1 3	TEB	Koruma l	USD/TR Y BANT	365	Türk Ekonomi Bankası A.Ş. B Tipi %100 Anapara Koruma Amaçlı İkinci Y.F.	06.05.200 9	23.223.07 2	11,69 %
9	TEB	Koruma l	EUR/TL	365	Türk Ekonomi Bankası A.Ş. B Tipi %100 Anapara Koruma Amaçlı Dördüncü Y.F.	01.08.200 9	40.742.38 2	7,24%

1 4	T. GARANTİ BANKASI	Garanti l	IMKB 30	400	T. Garanti Bankası A.Ş. B Tipi %10 Getiri Garantili Menkul Kıymet Y.F.	29.09.200 9	81.892.69 5	9,76%
1 5	T. GARANTİ BANKASI	Koruma l	IMKB 30 VEYA USD/YTL	400	T. Garanti Bankası A.Ş. B Tipi %100 Anapara Koruma Amaçlı Birinci Y.F.	29.09.200 9	6.228.362	13,02 %

1 6	T. İŞ BANKASI	Koruma I	İMKB 30	226	Türkiye İş Bankası A.Ş. B Tipi İMKB 30 Endeksinin Düşeceğini Öngören Yatırımcılara Yönelik %100 Koruma Amaçlı Yatırım Fonu	04.03.2009	4.216.062	0,28%
1 7	T. İŞ BANKASI	Koruma I	İMKB 30	226	Türkiye İş Bankası A.Ş. B Tipi İMKB 30 Endeksinin Yükseleceğini Öngören Yatırımcılara Yönelik %100 Koruma Amaçlı Yatırım Fonu	04.03.2009	1.941.307	45,50 %
1 8	T. İŞ BANKASI	Koruma I	EUR/TL ve USD/TL	177	Türkiye İş Bankası A.Ş. B Tipi Dövizin Yükseleceğini Öngören Yatırımcılara Yönelik %100 Koruma Amaçlı Yatırım Fonu	05.08.2009	12.444.93 8	1,48%

1 8	YAPI KREDİ	Garantili	İMKB 30 Endeksi, USD/YTL Paritesi	278	Yapı ve Kredi Bankası A.Ş. B Tipi % 100 Anapara Garantili Birinci Y.F.	04.02.2009	17.534.46 5	0,00%
1 9	YAPI KREDİ	Garantili	İMKB 30	361	Yapı ve Kredi Bankası A.Ş. B Tipi % 100 Anapara Garantili Gökkuşağı Yatırım fonu	05.05.2009	88.092.51 3	7,12%